

Zápis

z obhajoby disertační práce paní **PhDr. Lenky Kollerové**

konané dne 14. 2. 2011

téma práce: **Depressive symptoms and school achievement in children**

(Depresivní symptomy a školní výkon u dětí)

přítomní: Doc. PhDr. Jiří Šípek, CSc. (předseda komise), Prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D.,
PhDr. Tamara Hrachovinová, CSc., PhDr. Lenka Krámská, Ph.D.,
PhDr. Eva Šírová, Ph.D., PhDr. Markéta Niederlová, Ph.D.

Předseda komise p.doc. Jiří Šípek zahájil obhajobu kandidátky p. dr. Lenky Kollerové.

Školitelka p. dr. Markéta Niederlová představila členům komise svou doktorandku, seznámila přítomné s jejími odbornými aktivitami a s tématem její disertační práce.

Kandidátka ve své obhajobě prezentovala cíle, výsledky a závěry své disertační práce. Zaměřila se zejména na základní výsledky svého výzkumu, v němž byl prokázán signifikantní vztah mezi výskytem depresivních symptomů a školním prospěchem u 9-11letých dětí z pražských základních škol. Signifikance tohoto vztahu byla statisticky prokázána i při následné kontrole některých významných interferujících faktorů (intelligence dítěte a vzdělání rodičů). Na základě analýzy společné variance školního prospěchu a výsledků z dotazníku CDI disertantka poukázala na riziko interpretačních nepřesností, které vzniká při celkové sumarizaci všech položek CDI bez diferenciací výsledků podle jednotlivých subškál. V závěru autorka naznačila možná využití poznatků svého výzkumu v klinické praxi a stručně nastínila, jaké statistické metody plánuje využít v další analýze prezentovaných výzkumných dat.

Doc. Šípek přednesl obsah a závěr posudku oponentky prof. Stuchlíkové a dr. Šírová přečetla obsah a závěry svého posudku.

Kandidátka dr. Lenka Kollerová zodpověděla dotazy a připomínky, které zazněly v obou posudcích. Velmi ocenila podnětnost připomínek z obou posudků, zejména návrhy na další statistické vyhodnocení svých dat (metoda hřebenové regrese apod.). Zamýšlela se také nad příčinami odlišných výsledků zahraničních longitudinálních výzkumů (Číny a USA), zmiňovaných v posudku prof. Stuchlíkové. Tento rozdíl vztahuje mj. k odlišné identitě mladé populace v obou zemích, například ve větším důrazu na kolektivní výkon v čínské kultuře. Dále se autorka zamýšlela nad otázkou validity metody CDI.

Oba oponenti vyjádřili svou spokojenost s obsahem obhajoby i se zodpovězením dotazů vznesených v oponentských posudcích. Doc. Šípek poté otevřel diskusi.

Diskuse:

Prof. Weiss ocenil jednoduchý a elegantní výzkumný design obhajované disertační práce a pozitivně zhodnotil rozsah prostudované literatury. Jeho dotaz směřoval na rozdíly ve výsledcích dívek a chlapců.

Disertantka ve své odpovědi poukázala na jejich možnou příčinu v odlišném významu školního výkonu pro dívky a chlapce a v poněkud rozdílných zdrojích jejich sebevědomí.

Prof. Weiss se dále zeptal na příčiny rozdílných výsledků u známky z matematiky a známky z češtiny při porovnání hodnot nedepresivních dětí a subsouboru probandů, u nichž byly na základě CDI zjištěny klinické hodnoty depresivity.

Disertantka tyto výsledky komentovala v souvislosti s početně malým podsouborem těchto dětí a poukázala na to, že i zde byl na základě korelační analýzy zjištěn obdobný trend jako u celkového souboru dětí.

Další diskuse se týkala zjištění vztahu mezi depresivitou dětí a nižším vzděláním jejich rodičů. Diskutována byla v této souvislosti zejména statistická pravděpodobnost vyšší inteligence dětí vzdělanějších rodičů (prof. Weiss) a specifické výchovné podmínky, např. nižší stres v těchto rodinách (dr. Kollerová). Doc. Šípek zmínil vztah mezi vzděláním rodičů a statusem jejich dětí a poukázal také na strukturovanější přístup vzdělanějších rodičů k emocionalitě svých dětí. Dr. Niederlová naznačila, že děti rodičů s nižším vzděláním mohou také hledat větší oporu ve školním prostředí. Dr. Šírová závěrem zdůraznila, že vzdělání rodičů se významně vztahuje i k výchovnému stylu, jedné z důležitých proměnných souvisejících se školním výkonem.

Diskusi uzavřel doc. Šípek konstatováním, že hledání jediného modelu pro vysvětlení těchto zkoumaných vztahů není možné, naopak je nutné předpokládat jejich větší počet.

Disertantka dr. Kollerová toto shrnutí doplnila tím, že těchto interferujících vlivů existuje celá řada. Je nutné sledovat nejen přítomnost konkrétních rizikových a protektivních faktorů, ale i jejich počet a vzájemnou interakci.

Komise navrhla udělit disertantce titul doktor (Ph.D.).

Zapsala: doc. Pavlína Janošová, Ph.D.